

Lietuvos Respublikos Seimo nariams

Žiniai:

Lietuvos Respublikos Prezidentui

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui

SANTAROS KLINIKŲ
gydytojų sąjunga

SIUNČIAMA TIK EL. PAŠTU

**DĖL ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 68 STR. PAKEITIMO PROJEKTO,
kuriuo siekiama neteisėto ir nepagrįsto visuotinio Lietuvos žmonių sekimo**

Šiuo raštu norime atkreipti Jūsų dėmesį į Jūsų planuojamą svarstyti Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 68 straipsnio pakeitimo projektą XIIP-4671(2) (toliau – Projektas). Projektu siekiama nustatyti, kad „[...] valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ar teritorijų karantino metu, viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai neatlygintinai teikia vietos nustatymo duomenis Vyriausybei įgaliojant institucijai, kai reikia stebėti ir nustatyti asmenų, kurių judėjimas yra apribotas arba kurie gali patekti į tam tikrą nesaugią teritoriją, buvimo vietą ar jų judėjimą arba juos perspėti [...]“.

Mūsų įsitikinimu, tokia Projekto formuluotė yra ypatingai ydinga, neatitinka nei Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintų teisinės valstybės principų, nei pagarbos ir garantijos vienai iš pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių – teisei į laisvę, nes sudaro pagrindus neribotam ir masiniam Lietuvos žmonių persekiojimui. Projektu akivaizdžiai įteisinama galimybė:

- sekti bet kurį asmenį iš esmės be teisinio ir pagrįsto pagrindo, nes sprendimą, ką sekti, priims ne teismas, o teisėsaugos pareigūnas (policijos atstovas);
- sekti ne tik asmenis, kuriems judėjimas yra apribotas, bet iš esmės visus, nes sąvoka „kurių gali patekti į tam tikrą nesaugią teritoriją“ yra tokia abstrakti, kad, visų pirma, apima visus be jokių išimčių asmenis, nes visi teoriškai gali patekti į „teritoriją“, antra, sąvoka „nesaugi teritorija“ apima bet kurią be jokių kriterijų ar konkrečių ir pagrįstų sąlygų teritoriją“.

Atkreipiame dėmesį, kad ekstremali situacija (kurią skelbia Lietuvos Respublikos vykdomoji valdžia – Vyriausybė, t. y. ne nešališka institucija ir kuri gali piktnaudžiauti priklausomai nuo politinių ir pan. tikslų) galima ne tik epidemijos ar pandemijos pagrindu, todėl Projektu iš esmės siekiama įteisinti neribotas galias teisėsaugos pareigūnams (ne teismams) ir daugeliu kitų atvejų. Mūsų manymu, teisėsaugos institucijos neturi nepriklausomos bei efektyvios priežiūros institucijos, todėl galimas piktnaudžiavimas tiesiog nebus kontroliuojamas.

Norime atkreipti dėmesį į gana primityvų tiek visuotinį, tiek teisėsaugos institucijų supratimą apie asmens duomenų apsaugą ir dažnai už įstatymų ribų išeinančius asmens duomenų panaudojimo būdus bei galimus nutekinimus. Mus ypač neramina ir faktas, kad Projekte visiškai nėra aišku, kaip, kada konkrečiai ir kokiomis sąlygomis pateikti duomenys bus ištrinti ar kitaip sunaikinti, todėl ir pasibaigus ekstremaliai situacijai jais ne tik gali būti piktnaudžiaujama, bet jie bus tvarkomi be jokio teisėto pagrindo. Be to, nors Projekte ir nurodoma, kad duomenys teikiami tokiu atveju, jei kitų priemonių naudojimas netikslingas, tačiau visiškai nėra aišku, kas įvertins kokiomis sąlygomis esant bus nustatyta, kad kitos priemonės tikrai nėra galimos ar tikslingos.

Projektu siekiama įteisinti formuluotė yra nesumažins piktnaudžiavimo galimybes, nes ji susijusi tik su telefono fiziniu turėjimu, todėl asmenys lengvai galės piktnaudžiauti tuo, tiesiog palikdami savo telefonus.

Pabrėžtina, kad siūloma formuluotė sveikatos apsaugos požiūriu esminės naudos neduos, nes nėra sprendžiamas užsikrėtusio asmens kontaktų atsekimo klausimas, todėl epidemiologinės situacijos toks siūlymas nepagerins. Šiuo metu jau sukurti alternatyvūs pažangūs elektroninės kontrolės būdai, kurie nevaržo asmens laisvės bei teisės į privatų gyvenimą.

Ragine Seimo narius apginti asmens teises ir laisves bei atmesti mineto įstatymo pataisais.

Lietuvos medikų forumo pirmininkas
Santaros klinikų gydytojų sąjungos pirmininkas

Valdas Pečeliūnas

Lietuvos medikų sąjūdžio pirmininkė

Živilė Gudlevičienė

Įrodymais pagrįstos medicinos grupės koordinatorius

Tomas Beinortas